სათადარიგო მოსამართლის ინსტიტუტი და მისი საკანონმდებლო ხარვეზები საქართველოს სისხლის სამართლის პროცესში

ნათია ჩხვირკია

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტზე, სისხლის სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

სისხლის სამართალის სამაგისტრო პროგრამა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ანტონ ქელბაქიანი, სამართლის დოქტორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2024 წელი

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ნათია ჩხვირკია, 18.04.2024

აბსტრაქტი

ნაშრომში დეტალურად არის განხილული სათადარიგო მოსმართლის ინსტიტუტი და მისი მიმართება საქართველოს სისხლის სამართლის ძირითად პრინციპებთან. კერძოდ, მხარეთა შეჯიბრებითობის პრინციპი, საქმის უშუალოდ და ზეპირად განხილვის პრინციპი, საქმის განმხილველი სასამართლოს შემადგენლობის უცვლელობის პრინციპი. აგრეთვე, საერთო და განმასხვავებელი სათადარიგო მოსამართლესა და სათადარიგო ნაფიც მსაჯულთა შორის.

კვლევის ფარგლებში გამოიკვეთა სათადარიგო მოსამართლის ინსტიტუტთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ხარვეზები. კერძოდ, ის ნორმატიული შინაარსი რომელიც მოდის წინააღმდეგობაში ზემოთ ჩამოთვლილ სისხლის სამართლის ძირითად პრინციპებთან. სსსკ-ის 183-ე მუხლის პირველი ნაწილით უზრუნველყოფილია სასამართლო შემადგენლობის უცვლელობა, „სასამართლომ საქმე უცვლელი შემადგენლობით უნდა განიხილოს“, მაშინ როცა სსსკ-ის 184 მუხლის პირველი ნაწილის შინაარსი მოდის წინაარმდეგობაში სსსკ-ის 183-ე მუხლის პირველი ნაწილთან “სასამართლოს თავმჯდომარის გადაწყვეტილებით, საქმეზე შეიძლება დაინიშნოს სათადარიგო მოსამართლე, რომელიც ცვლის სასამართლო შემადგენლობიდან გასულ მოსამართლეს, და საქმის განხილვა გრძელდება“. მთავარი პრობლემა მდგომარეობს იმაში, რომ კანონი არ გვაძლევს ზუსტ ჩანაწერს თუ პროცესის რა დროს უნდა ჩაერთოს სათადარიგო მოსამართლე.

შუა პროცესიდან დაწყებული საქმის განხილვა ბადებს თავის მხრივ ბუნდოვანებას მტკიცებულებათა გამოკვლევის პროცესთან, რომელის საფუძველზეც შემდგომ დგება განაჩენი. უკვე ერთი მოსამართლის მიერ გამოკვლეული მტკიცებულება როგორ ჩამოუყალიბებს სათადარიგო მოსამართლეს შინაგან რწმენას, რამდენად სწორად მოხდება გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტის გამოყენება.

პრობლემა მდგომარეობს იმ ნაწილში, რომ სათადარიგო მოსამართლის დანიშვნა ხდება შუა პროცესშივე უცნობ გარემოებათა გამო. იმისათვის, რომ დაცული იყოს მთელი რიგი სამართლის პრინციპები და განხორციელდეს სამართლიანი

მართმსაჯულება აუცილებელია კანონში გარკვეული განმარტებების ჩამატება რაც აღმოფხვრის ბუნდოვანებას.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: სათადარიგო მოსამართლე, საქართველოს სისხლის სამართლის ძირითადი პრინციპები, შეჯიბრებითობის პრინციპი, უშაულობის პრინციპი, ზეპირობის პრინციპი, სასამართლოს შემადგენლობის უცველობის პრინციპი, გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტი, შინაგანი რწმენა.

Abstract

The paper discusses in details the institution of a reserve judge and its relationship with the main principles of the Georgian criminal law. In particular, the principle of adversarial proceedings, the principle of the oral and direct and oral hearing of the case, the principle of the inviolability of the composition of the trial court. Also, commonalities and differences between reserve judge and reserve jury.

Within the framework of the research, the legal gaps related to the institution of the a reserve judge were identified. In particular, the normative content that condradicts the basic principles of georgian criminal law listed above. The first part of Article 183 of the Criminal Code of Georgia provides for the immutability of a court composition during a hearing: "Cases shall be heard with the same composition of the court". While the content of the firs part of Article 184 of the criminal code does not correspond of the first part of Article 183: "By decision of the chairperson of the court, a reserve judge may be assigned to a case, who shall substitute for a judge who has withdrawn from the composition of the court, and the case hearing shall continue". The main problem is that the law does not provide accurate record when a reseve judge should be invloved in the process.

Starting from the middle of the case confuses the process of examining of evidence, based on which the decision is made later. How evidence already examined by one judge will form the reserve judge's internal belief as how correctly the beyond-a-reasonable doubt standart will be applied. At the same time, the record of part 1 of the Article 184 of the criminal law differs from the record of part 2 of the same article, where it is said about the jury trial, " If a case is heard by a jury court, by decision of the chairperson of the court, a substitute judge shall be mandatorily assigned to the case, who shall substitute the chairperson of a jury selection session in his/her absence, and the process of jury selection shall continue". In this case, the process of entering the substitute judge.

In order to protect several legal principles, and to implemet fair justice, it is necessary to add certain definitions to the law, whicg will eliminate ambiguity.

Main search words (keywords): Substitute judge, basic principles of criminal law, the principle of adversarial proceedings, the principle of the oral and direct and oral hearing of the case, the principle of the inviolability of the composition of the trial court, the beyond-a-reasonable doubt, judge's internal belief.